

การขยายรูทวารในเด็ก

(Anal Dilatation in Children)

การขยายรูทวารในเด็ก เป็นการรักษาความผิดปกติของทวารหนัก และลำไส้ตรง (Anorectal malformations) อย่างหนึ่ง ส่วนมากจะทำภายหลังการผ่าตัด เช่น ภายหลังการผ่าตัดทำรูทวารหนักทารกแรกเกิด ที่ไม่มีรูทวารหนักแต่กำเนิด และรักษาภาวะรูทวารตีบแคบผิดปกติเพื่อขยายรูทวารจนมีลักษณะปกติไม่ตีบแคบ ผู้ป่วยสามารถถ่ายอุจจาระได้เหมือนเด็กทั่วไป

ความผิดปกติ

ของรูทวารและลำไส้ตรงเป็นอย่างไร

ความผิดปกติของทวารหนักและลำไส้ตรง (Anorectal malformations) เป็นความผิดปกติแต่กำเนิด

โรคนี้ พบบ่อยเป็นอันดับสองของภาวะลำไส้อุดตันในทารกแรกเกิด โดยอาจพบได้หลายแบบ เช่น

- ทางเดินของรูทวารตีบแคบ

- ไม่มีการสร้างรูทวาร (ไม่มีรูทวารหนัก)
- มีแผ่นกั้นระหว่างลำไส้ตรงกับทวารหนัก
- บางรายมีช่องทางเชื่อมระหว่างลำไส้ตรงกับทางเดินปัสสาวะหรืออวัยวะเพศ

ทารกที่มีความผิดปกติของทวารหนักและลำไส้ตรง ส่วนมากเป็นชนิดที่ไม่รุนแรง (low type) ภายหลังการผ่าตัดรักษาทำรูทวารหนัก และขยายรูทวารหนักมักไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการขับถ่ายอุจจาระ หรือการกลั้นอุจจาระ

สาเหตุ

สาเหตุที่แท้จริงยังไม่ทราบ เชื่อว่าสิ่งแวดล้อม เช่น อาหาร ยา สารเคมี อาจจะเป็นปัจจัยทำให้เกิดความผิดปกติของการพัฒนาทวารหนักและลำไส้ตรง ในขณะที่มารดาตั้งครรภ์ระหว่างสัปดาห์ที่ 5 ถึง 7

โอกาสที่ พบความผิดปกติของทวารหนักและลำไส้ตรง พบได้ประมาณ 1 ใน 5,000 รายของทารกเกิดมีชีพ

ความผิดปกติอื่น ๆ ที่พบร่วมด้วย

- ความผิดปกติของกระดูกไขสันหลัง
- ความผิดปกติของไตและระบบทางเดินปัสสาวะ
- ความผิดปกติของหัวใจแต่กำเนิด
- ความผิดปกติของหลอดอาหาร
- ความผิดปกติของแขน
- กลุ่มอาการดาวน์
- โรคลำไส้ใหญ่โป่งพองแต่กำเนิด

การวินิจฉัย

แพทย์จะตรวจร่างกายเมื่อทารกเกิด โดยตรวจ

- รูทวารหนักว่ามีรูเปิดหรือไม่
- อยู่ตำแหน่งปกติหรือไม่
- ช่องทางเปิดของอุจจาระผิดปกติหรือไม่
- ขนาดของรูทวารปกติหรือไม่
- ลักษณะขนาดของอุจจาระที่ออกมา ถ้ามีขนาดเล็กผิดปกติคล้ายเส้นไหม แสดงว่ารูทวารตีบแคบ

การรักษา

ส่วนใหญ่ของทารกที่มีความผิดปกติของทวารหนักและลำไส้ตรงจะได้รับการรักษา โดยการ ผ่าตัด และการขยายรูทวารหนัก

การขยายรูทวาร ๒ ทำเมื่อไร

1. ทารกที่มีรูทวารตีบแคบ
2. ทารกหลังผ่าตัดทำรูทวารหนัก

๒ ทำนานเท่าไร

การขยายรูทวารหนักจำเป็นต้องทำทุกวัน ๆ ละ 2 ครั้ง นานประมาณ 3-6 เดือน จนกระทั่งแพทย์ตรวจทวารหนักและพบว่าปกติดีแล้ว

๒ ทำอย่างไร

1. แพทย์จะสาธิตการขยายรูทวารหนักด้วยเครื่องมือขยายรูทวารหนักให้มารดา บิดาหรือญาติดู เพื่อจะได้ไปขยายรูทวารหนักให้ผู้ป่วยเองที่บ้าน

2. เครื่องมือขยายรูทวารที่มารดา บิดา หรือญาติจะได้รับจากโรงพยาบาล เป็นแท่งคล้ายเทียนไขทำจากพาราฟิน และวาสลิน เพื่อใช้สำหรับหล่อลื่น เมื่อใช้เสร็จแล้วเช็ดให้สะอาด แล้วล้างด้วยสบู่
3. การจัดทำให้ผู้ป่วยอยู่ในท่านอนหงายจับขาทั้งสองข้างยกขึ้น
4. ใช้แท่งพาราฟินขยายรูทวารจากขนาดเล็กไปขนาดใหญ่ตามลำดับ
5. สอดแท่งพาราฟินขยายรูทวารด้วยความนุ่มนวล เข้าไปลึกประมาณ 5 – 8 เซนติเมตร เข้าแล้วออก ๆ ทำ 4 – 5 ครั้ง
6. หยุดขยายรูทวารเมื่อมีเลือดออกจากทวาร
7. มาตรวจตามแพทย์นัดเพื่อป้องกันการตีบแคบซ้ำของรูทวารหนัก

การขยายรูทวาร ในเด็ก

(Anal Dilatation in Children)

เรียบเรียงโดย ... นพ.นพพร ศรีทิพโพธิ์

กลุ่มงานศัลยกรรม

โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์

จ.นครสวรรค์

จัดพิมพ์โดย ... กลุ่มงานสุขศึกษา

โทร 0 – 5621 – 9888 ต่อ 5200, 9801